

Základní tematické okruhy k ústní části státní závěrečné zkoušky v bakalářském studijním programu Teologické nauky

Úvod

1. Studium bakalářského studijního programu Teologické nauky se řádně uzavírá státní závěrečnou zkouškou, která se skládá z obhajoby bakalářské práce a ze tří ústních zkoušek.

- a) **Obhajoba bakalářské práce:** Součástí státní závěrečné zkoušky je obhajoba bakalářské práce o rozsahu cca 40 stran. Téma práce musí navazovat na předměty studijního plánu.
- b) **Fundamentální a dogmatická teologie:** Student má především prokázat znalost stěžejních obsahů fundamentální teologie, trinitární teologie, christologie a soteriologie, sakramentální teologie.
- c) **Etika a spirituální teologie:** Student má především prokázat znalost stěžejních obsahů morální teologie a spirituální teologie.
- d) **Biblické vědy:** Student má prokázat znalost obecných introdukčních otázek v oblasti biblistiky a úvodů do starozákonních a novozákonních spisů, jejich obsahu a hlavních teologických témat.

2. Průběh státních závěrečných zkoušek je upraven Studijním a zkušebním řádem UK v Praze, Pravidly pro organizaci studia na KTF UK a Opatřením děkana č. 19/2018.

3. Státní závěrečná zkouška má prokázat schopnost studenta zvládnout větší objem látky, myslet v souvislostech, a to i mezioborových, spojovat nabyté poznatky s praktickou aplikací. Zadané okruhy a témata k probírané látce nejsou přesnými formulacemi otázek. V rámci širších okruhů má studující při zkoušce prokázat i schopnost orientace v látce, reakce na podrobnější otázky zkušební komise.

A. Fundamentální a dogmatická teologie

A.1 Fundamentální teologie

1. Teologická epistemologie

- co je teologie, její cíl, metoda, předmět a prameny
- cíl a předmět fundamentální teologie, její místo mezi ostatními teologickými obory

Povinná literatura

kromě 1. kapitoly skript např.:

FIORENZA, Francis S.: Systematická teologie, úkol a metody in FIORENZA, Francis S.; GALVIN, John. P. (ed.): *Systematická teologie I, Římskokatolická perspektiva*. Brno, CDK 1996.

KARFÍKOVÁ, Lenka. Teologie jako hermeneutika víry in *Teologický sborník* 1/2001.

RYŠKOVÁ, Mireia - OVEČKA, Libor: Proč studovat teologii in *Teologie a společnost* 5/2004 (dostupné také na webu: <http://www.cdk.cz/ts/clanky/70/proc-studovat-teologii/>)

LATOURELLE, René - FISICHELLA, Rino: heslo *Fundamental theology* in *Dictionary of fundamental theology*, New York 1994.

2. Teologický koncept zjevení

- hlavní rysy Božího sebesdělení v konstitutivních teologických pramenech: jak chápou starozákonní prameny událost zjevujícího se Boha? Jaké jsou typické rysy Božího zjevení v prvních pěti knihách Starého zákona? V čem spočívá základní novost zjevení o Bohu v textu Nového zákona?
- co vypovídá o Bohu životní osud, slova a činy Ježíše Krista
- v čem spočívá (z hlediska fundamentální teologie) význam Ježíšovy smrti a vzkříšení
- jaké jsou specifické rysy křesťanského zjevení

Povinná literatura

kromě 5.-6. kapitoly skript např.

DULLES, Avery: Víra a zjevení in FIORENZA, Francis S. - GALVIN, John. P. (ed.): *Systematická teologie I.*, 105-117.

WALDENFELS, Hans: *Kontextová fundamentální teologie*, 207-230.

BOUBLÍK, Vladimír: *Setkání s Ježíšem*, Svitavy, Trinitas 2002.

LATOURELLE, René: Rivelazione in *Dictionary of fundamental theology*, New York 1994, 1040-1064.

Dogmatická konstituce o božském zjevení *Dei Verbum* in DOKUMENTY DRUHÉHO Vatikánského koncilu. Praha, Zvon 1994.

A.2 Trinitární teologie, christologie a soteriologie

3. Metoda v dogmatické teologii (auditus fidei – intellectus fidei)

4. Trinitární teorie (psychologická, vztahová, sociální)

5. Problematika christologických titulů v Novém Zákoně

6. Christologie patristických koncilů

Povinná literatura

POSPÍŠIL, Ctirad Václav: *Hermeneutika mystéria. Struktury myšlení v dogmatické teologii*, Kostelní Vydří 2005.

POSPÍŠIL, Ctirad Václav: *Ježíš z Nazareta, Pán a Spasitel*, Praha 2002.

POSPÍŠIL, Ctirad Václav: *Jako v nebi, tak i na zemi. Náčrt trinitární teologie*, Kostelní Vydří 2009.

A.3 Ekleziologie, sakramentální teologie

7. Církev jako Boží lid, Tělo Kristovo a Chrám Ducha svatého

8. Církev jako společenství (communio hierarchica)

Povinná literatura

II. Vatikánský koncil, Věroučná konstituce o Církvi *Lumen Gentium*, in *Dokumenty II. vatikánského koncilu*, Zvon, Praha 1995.

Věroučná konstituce o Církve v dnešním světě, *Gaudium et spes*, in *Dokumenty II. vatikánského koncilu*, Zvon, Praha 1995.

BROŽ, Prokop.: Ekleziologie (pro manuscripto). DE LUBAC, Henri: *Meditace o Církvi*, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 2010.

MÜLLER, Gerhard Ludwig: *Dogmatika pro studium a pastoraci*, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 2010. s. 580-638.

PESCH, Otto Hermann: *Druhý vatikánský koncil 1962–1965. Příprava, průběh, odkaz*, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 1996.

RATZINGER, Joseph: *Církev jako společenství*, Zvon, Praha 1994.

9. Iniciační svátosti

Biblická teologie křtu, bířmování a eucharistie – zdůvodnění existence tří svátostí iniciace jako konstitutivních prvků křesťanské existence – svátostná znamení jednotlivých svátostí – účinky jednotlivých svátostí iniciace – svátostná znamení – příjemce svátostí iniciace – náhradní formy křtu/nutnost křtu ke spáse – *repraesentatio* Kristovy oběti – transsubstanciace

10. Svátosti kněžství a manželství, pokání a pomazání nemocných

Biblická teologie u každé ze svátostí – vztah všeobecného kněžství a služebného kněžství – tři stupně svěcení a jejich funkce – svátostná milost svěcení; přirozené/svátostné manželství – eklesiální dimenze manželství – přijímající subjekt svátosti – svátostná milost – otázka udělovatele; pokání ctnost/pokání svátost - složky svátostného znamení pokání - eklesiální dimenze pokání – účinky svátosti – odpuštění věčných a časných trestů – odpustky; utrpení a smrt ve vztahu ke hříchu – připodobení Kristu v utrpení – účinky svátosti – příjemce a udělovatel.

Povinná literatura

BOUBLÍK, Vladimír: *Boží lid*, Kostelní Vydří 1997.

DACÍK, Reginald Maria: *Bůh ve svátostech*. Olomouc 21948.

Dokumenty II. Vatikánského koncilu, Praha 1995.

GIGLIONI, Paola: *Svátosti Krista a Církve: souzvuk mezi člověkem a Bohem*. Kostelní Vydří 1996.

GRANAT, Wincenty: *K člověku a Bohu v Kristu*, díl 2, Řím 1982.

LÉON-DUFOUR, Xavier: *Slovník biblické teologie*. Řím 1991. *Příslušná hesla slovníku*.

MÜLLER, Gerhard Ludwig: *Dogmatika pro studium i pastoraci*, Kostelní Vydří 2010.

PLANNER, František: *Misijní činnost církve*, Řím 1976.

RAHNER, Karl: *Základy křesťanské víry*, Svitavy 2002.

RATZINGER, Joseph: *Církev jako společenství*, Praha 1995.

SCHMAUS, Michael: *Církev*, Řím 1983.

SCHMAUS, Michael: *Svátosti*, Řím 1981.

SCHNEIDER, Theodor: *Zeichen der Nahe Gottes*, Leipzig 1981.

TOMKO, Jozef: *Svetlo národov*, Řím 1972.

B. Teologická etika a spirituální teologie

I. Fundamentální morálka a teologální etika

1. Lidské skutky jako hlavní předmět morální teologie

- Svoboda jako základní předpoklad mravního jednání. Charakteristika svobodného lidského volního úkonu. Různé formy účasti svobodné vůle na přičitatelnosti lidského skutku
- Zdroje mravnosti lidského skutku
- Vnitřně nezřízené skutky
- Akt s dvojitým účinkem

Povinná literatura

JAN PAVEL II.: *Veritatis splendor*. Praha: Zvon 1994, čl. 79-83.

Katechismus katolické církve. Praha: Zvon 1995, čl. 1750-1756.

PINCKAERS, Servais: *Prameny křesťanské morálky: její metoda, obsah, dějiny*. Praha: Krystal OP 2018, s. 305-366.

2. Lidské dobro, blaženost a ctnosti

- Charakteristika lidského dobra
- Blaženost jako nejvyšší lidské dobro a poslední cíl
- Ctnosti obecně a jejich klasifikace
- Život Božích synů a dcer jako základní výchozí bod a cíl života v Kristu

Povinná literatura

Papežská biblická komise. *Bible a morálka: biblické kořeny křesťanského jednání*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2010, s. 103-123.

PINCKAERS, Servais: *Prameny křesťanské morálky: její metoda, obsah, dějiny*. Praha: Krystal OP 2018, s. 172-183, 358-386, 410-414.

AKVINSKÝ, Tomáš: *O blaženosti v Teologické sumě*. Praha: Krystal OP 2016, zvláště s. 5-28.

3. Hřích

- Biblická terminologie hříchu. Důležitá místa v Písmu sv. o hříchu
- Augustinova definice hříchu. Základní klasifikace hříchu (smrtný, těžký, všední)
- Hřích a žádostivost. Osobní vina a společná zodpovědnost

Povinná literatura

JAN PAVEL II.: *Reconciliatio et paenitentia*. Praha: Zvon 1996, zvláště čl. 13-18.

HELMUT, Weber: *Všeobecná morální teologie*. Praha: Zvon-Vyšehrad 1998, s. 280-311.

Život z víry. Překlad 2. dílu katolického katechismu pro dospělé. České Budějovice: TF JČU, 2005, s. 54-66.

4. Zákon

- Typologie zákona: věčný, přirozený, lidský, zjevený
- Přirozený zákon
- Evangelijní zákon jakožto naplnění jak přirozeného zákona, tak desatera

Povinná literatura

Mezinárodní teologická komise: *Hledání univerzální etiky: nový pohled na přirozený zákon*. In: *Dokumenty Mezinárodní teologické komise věnované morální teologii a etice*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2010, s. 67-155.

Papežská biblická komise: *Bible a morálka: biblické kořeny křesťanského jednání*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2010, s. 25-102.

PINCKAERS, Servais: *Prameny křesťanské morálky: její metoda, obsah, dějiny*. Praha: Krystal OP 2018, s. 172-186, 386-414.

5. Mravní svědomí

- Biblické pojetí svědomí
- Svědomí v teologické tradici a v učení církve
- *Synderesis* jako předpoklad mravního usuzování. Vztah svědomí a mravního zákona
- Závaznost svědomí. Výchova svědomí

Povinná literatura

PINCKAERS, Servais: *Prameny křesťanské morálky: její metoda, obsah, dějiny*. Praha: Krystal OP 2018, s. 353-355.

ŠTICA, Petr: Svědomí ve světle *Amoris laetitia*. In: ŠRAJER, Jindřich (ed.): *Amoris laetitia: zlom, nebo kontinuita?: realita rodin – životní a pastorační situace*. Praha: Karmelitánské nakladatelství 2019, s. 86-101.

WEBER, Helmut: *Všeobecná morální teologie*. Praha: Zvon-Vyšehrad 1998, s. 172-219.

Život z víry. Překlad 2. dílu katolického katechismu pro dospělé. České Budějovice: TF JČU 2005, s. 82-98.

6. Základy teologálního života v Kristu

- Specifičnost křesťanské morálky
- Stvořená milost, rozdělení. Historické kontroverze o milosti
- Hříchy proti teologálním ctnostem a prvnímu přikázání

Povinná literatura

JOURNET, Charles: *Promluvy o milosti, eucharistii, o Marii, o Duchu svatém*. Praha: Krystal OP 2013, s. 7-64.

Katechismus katolické církve. Praha: Zvon 1995, čl. 2087-2094.

PINCKAERS, Servais: *Prameny křesťanské morálky: její metoda, obsah, dějiny*. Praha: Krystal OP 2018, s. 107-186.

Ospravedlnění a hřích v ekumenickém dialogu. Praha: Krystal OP 2000.

7. Teologální ctnost víry

- Biblická definice víry. Spravedlnost a spása skrze víru
- *Credere Deum, credere Deo, credere in Deum*. Víra explicitní a implicitní
- Akt víry jakožto vstup do teologálního života. Provázanost a dynamika teologálních ctností

Povinná literatura

PESCHKE, Karl-Heinz: *Křesťanská etika*. Praha: Vyšehrad 1999, s. 35-59.

AKVINSKÝ, Tomáš: *O víře*. Praha: Krystal OP 2019, s. 5-37.

8. Teologální ctnost naděje

- Naděje Izraele a naděje Kristových učedníků
- Předmět a motiv naděje, její specifická jakožto teologální ctnosti
- Přidružené ctnosti k naději. Hříchy proti naději

Povinná literatura

PESCHKE, Karl-Heinz: *Křesťanská etika*. Praha: Vyšehrad 1999, s. 77-90.

PIEPER, Josef: *O víře. O naději. O lásce*. Praha: Krystal OP 2018, s. 71-103.

9. Teologální ctnost lásky

- Biblická terminologie lásky. Ústřední biblické texty o lásce
- *Amor* jako archetyp všech podob lásky a *caritas* jako vrcholná forma lásky
- Láska jako přátelství, láska jako přikázání. *Ordo caritatis*
- Láska jako forma všech ctností. Hříchy proti lásce

Povinná literatura

- BENEDIKT XVI.: *Deus caritas est*. Praha: Paulínky 2006.
LEWIS, Clive Staples: *Čtyři lásky*. 2. vydání. Praha: Návrat domů 2013.
PESCHKE, Karl-Heinz: *Křesťanská etika*. Praha: Vyšehrad 1999, s. 181-206.
AKVINSKÝ, Tomáš: *O lásce a milosrdenství v Teologické sumě*. Praha: Krystal OP 2016, s. 5–35.

LITERATURA K OKRUHŮM 1-9:

Povinná literatura:

Literatura uvedená u jednotlivých okruhů.

Základní literatura:

- JAN PAVEL II.: *Veritatis splendor*. Praha: Zvon 1994.
MEZINÁRODNÍ TEOLOGICKÁ KOMISE: Hledání univerzální etiky: nový pohled na přirozený zákon. In: *Dokumenty Mezinárodní teologické komise věnované morální teologii a etice*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2010, s. 67-155.
PINCKAERS, Servais: *Prameny křesťanské morálky: její metoda, obsah, dějiny*. Praha: Krystal OP 2018.

Doporučená literatura:

- BENEDIKT XVI.: *Spe salvi*. Praha: Paulínky 2008.
Communio MKR – 1/1997 („Víra“), 1/1998 („Naděje“), 1/1999 („Láska“), 4/2017, („Svědění a výchova ke svobodě“).
Gaudium et spes. In: *Dokumenty II. vatikánského koncilu*. Praha: Zvon 1995, s. 173-265.
ERNST, Stephan: *Grundfragen theologischer Ethik: eine Einführung*. München: Kösel 2009.
HARRINGTON, Daniel - KEENAN, James F.: *Paul and Virtue Ethics: Building Bridges Between New Testament Studies and Moral Theology*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers 2010.
JOURNET, Charles: *Promluvy o milosti*. Praha: Krystal OP 2006.
MACINTYRE, Alasdair: *Ztráta ctnosti*. Praha: OIKOMENH 2004.
PAPEŽ FRANTIŠEK: *Lumen fidei*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2013.
PAPEŽSKÁ BIBLICKÁ KOMISE: *Bible a morálka: biblické kořeny křesťanského jednání*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2010.
PESCHKE, Karl-Heinz: *Křesťanská etika*, Praha: Vyšehrad 1999.
PIEPER, Josef: *O víře. O naději. O lásce*. Praha: Krystal OP 2018.
ROSENBERGER, Michael: *Frei zu leben: Allgemeine Moraltheologie*. Münster: Aschendorff 2018.
SCHOCKENHOFF, Eberhard: *Grundlegung der Ethik: ein theologischer Entwurf. 2., überarbeitete Auflage*. Freiburg. i. Br.: Herder 2014.
SCHOCKENHOFF, Eberhard: *Vykoupená svoboda: o co v křesťanství jde?* Praha: Paulínky 2015.
SKOBLÍK, Jiří: *Přehled křesťanské etiky*. Praha: Karolinum 1997.
SOMME, Luc-Thomas: *Zbožštění v Kristu v textech Tomáše Akvinského*. Praha: Krystal OP 2019.
THOMASSET, Alain: *Interpréter et agir: jalons pour une éthique chrétienne*. Paris: Cerf 2011.
AKVINSKÝ, Tomáš: *O blaženosti v Teologické sumě*. Praha: Krystal OP 2016.
AKVINSKÝ, Tomáš: *O lásce a milosrdenství v Teologické sumě*. Praha: Krystal OP 2016.
AKVINSKÝ, Tomáš: *O víře*. Praha: Krystal OP 2019.
AKVINSKÝ, Tomáš: *O zákonech v Teologické sumě*. Praha: Krystal OP 2003.
AKVINSKÝ, Tomáš: *Otázky o ctnostech I, O ctnostech obecně*. Praha: Krystal OP 2012, s. 5–13.
AKVINSKÝ, Tomáš: *Otázky o svědomí*. Praha: Krystal OP 2010.
WEBER, Helmut: *Všeobecná morální teologie*. Praha: Zvon-Vyšehrad 1998.

II. Bioetika

10. Základy a principy křesťanské bioetiky

- Biblické základy života
- Zákaz zabítí a ochrana života – biblické základy
- Zákaz zabítí a ochrana života – systematicko-etická reflexe

Povinná literatura

JAN PAVEL II.: *Evangelium vitae*. Praha: Zvon 1995, čl. 29-51.

Katechismus katolické církve. Praha: Zvon 1995, čl. 2258-2267.

Život z víry. Překlad 2. dílu katolického katechismu pro dospělé. České Budějovice: TF JČU 2005, s. 198–202.

11. Suicidium. Trest smrti

- Suicidium – situace a teologicko-etická reflexe
- Trest smrti – situace a teologicko-etická reflexe

Povinná literatura

Katechismus katolické církve. Praha: Zvon 1995, čl. 2280-2283.

PAPEŽ FRANTIŠEK: *Fratelli tutti*. Praha: Karmelitánské nakladatelství 2021, čl. 263-270.

ŠRAJER, Jindřich: *Suicidium, sebeobětování, nebo mučednictví?* Praha: Triton 2009, s. 93–172.

12. Mravní status embrya. Etické otázky prenatální diagnostiky

- Nastínění etického problému, systematizace pohledů
- Etická orientace v církevních dokumentech
- Etické otázky prenatální diagnostiky

Povinná literatura

Katechismus katolické církve. Praha: Zvon 1995, čl. 2270-2275.

VÁCHA, Marek a kol.: *Základy moderní lékařské etiky*. Praha: Portál 2012, s. 45-54, 191-200.

13. Neplodnost a asistovaná reprodukce

- Situace, druhy léčby neplodnosti, legislativní rámec v ČR
- Etická reflexe homologního a heterologního umělého oplodnění

Povinná literatura

Katechismus katolické církve. Praha: Zvon 1995, čl. 2375-2378.

KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY: *Dignitas personae*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2009.

14. Etické otázky spjaté s biomedicínským bádáním

- Etické otázky výzkumu na kmenových buňkách
- Etické otázky terapeutického a reprodukčního klonování

Povinná literatura

KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY: *Dignitas personae*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2009.

Studijní materiály z přednášek.

VÁCHA, Marek a kol.: *Základy moderní lékařské etiky*. Praha: Portál 2012, s. 209-231.

15. Transplantace orgánů – etická reflexe

- Typy, situace
- Etická orientace v církevních dokumentech

- Etické otázky v rámci darování orgánů žijícím dárce a v rámci postmortálního darování orgánů

Povinná literatura

Katechismus katolické církve. Praha: Zvon 1995, čl. 2296, 2299-2301.

Studijní materiály z přednášek.

VIRT, Günter: *Žít až do konce: etika umírání, smrti a eutanazie*. Praha: Vyšehrad 2000, s. 57-62, 71-80.

16. Bioetické otázky na konci lidského života

- Křesťanský pohled na umírání a smrt
- Eutanazie – pojmy, typy, formy
- Etická orientace v církevních dokumentech
- Eutanazie – aktuální situace, etické úvahy tváří v tvář aktuální situaci

Povinná literatura

JAN PAVEL II.: *Evangelium vitae*. Praha: Zvon 1995, čl. 64-67.

KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY: *Bona et iura*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2009.

Studijní materiály z přednášek.

VIRT, Günter: *Žít až do konce: etika umírání, smrti a eutanazie*. Praha: Vyšehrad 2000, s. 13-56, 81-89.

17. Biblické základy vztahu člověka k životnímu prostředí

- Starozákonní základy vztahu člověka k životnímu prostředí
- Novozákonní základy vztahu člověka k životnímu prostředí

Povinná literatura

LIENKAMP, Andreas: Mylně chápané „pověření vládnout“: biblické podněty pro křesťanskou teologii stvoření a etiku životního prostředí. In: *Salve 27* (2017), č. 4, s. 47-61.

PAPEŽ FRANTIŠEK: *Laudato si'*. Praha: Paulínky 2015, čl. 62-100.

18. Teologicko-etická reflexe encykliky *Laudato si'*

- Význam encykliky v kontextu sociálního učení církve
- Struktura a základní obsahové linie encykliky
- Antroporelacionalita a koncept integrální ekologie
- Etické podněty pro jednání (obecné představení, jednotlivé roviny politického jednání, individuální zodpovědnost)

Povinná literatura

PAPEŽ FRANTIŠEK: *Laudato si'*. Praha: Paulínky 2015.

ŠTICA, Petr: Péče o společný domov jako naléhavá etická výzva: uvedení do encykliky *Laudato si'* papeže Františka. In: *Salve 27* (2017), č. 4, s. 11-32.

LITERATURA K OKRUHŮM 10-18:

Povinná literatura:

Literatura uvedená u jednotlivých okruhů.

KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY: *Bona et iura*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2009.

KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY: *Dignitas personae*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2009.

PAPEŽ FRANTIŠEK: *Laudato si'*. Praha: Paulínky 2015.

Základní literatura:

Salve 27, č. 4: *Ekologická etika*. Praha: Krystal OP 2017.

VÁCHA, Marek a kol.: *Základy moderní lékařské etiky*. Praha: Portál 2012.

VIRT, Günter: *Žít až do konce: etika umírání, smrti a eutanazie*. Praha: Vyšehrad 2000.

Doporučená literatura:

CAHILL, Lisa Sowle: *Theological Bioethics: Participation, Justice, Traditions*. Washington, DC: Georgetown University Press 2005.

CHIODI, Maurizio - REICHLIN, Massimo: *Morale della vita: bioetica in prospettiva filosofica e teologica* (= Nuovo Corso di Teologia Morale 2). Brescia: Queriniana 2017.

HILPERT, Konrad - MIETH, Dietmar (Hg.): *Kriterien biomedizinischer Ethik: theologische Beiträge zum gesellschaftlichen Diskurs* (= Quaestiones disputatae 217). Freiburg i. Br.: Herder 2006.

HILPERT, Konrad - SAUTERMEISTER, Jochen (Hg.): *Organspende – Herausforderung für den Lebensschutz* (= Quaestiones disputatae 267). Freiburg i. Br.: Herder 2014.

LINTNER, Martin M.: *Der Mensch und das liebe Vieh: ethische Fragen im Umgang mit Tieren*. Innsbruck: Tyrolia 2017.

ONDOK, Josef Petr: *Bioetika, biotechnologie a biomedicina*. Praha: Triton 2005.

ROTTER, Hans: *Důstojnost lidského života: základní otázky lékařské etiky*. Praha: Vyšehrad 1999.

SCHOCKENHOFF, Eberhard: *Ethik des Lebens: Grundlagen und neue Herausforderungen*. 2., aktualisierte Auflage. Freiburg i. Br.: Herder 2013.

STURMA, Dieter - HEINRICHS, Bert (Hg.): *Handbuch Bioethik*. Stuttgart: Metzler 2015.

VOGT, Markus: *Christliche Umweltethik: Grundlagen und zentrale Herausforderungen*. Freiburg i. Br.: Herder 2021.

III. Spirituální teologie

19. Spirituální teologie v rámci teologického studia

- Definice předmětu spirituální teologie
- Metody, prameny a tematika spirituální teologie
- Spirituální teologie v rámci teologické struktury

Povinná literatura

KOHUT, Pavel Vojtěch: *Co je spirituální teologie?* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2007, s. 32-104.

KOHUT, Pavel Vojtěch: „Teologie spirituální“. In: FIORES, Stefano - GOFFI, Tullio (ed.): *Slovník spirituality*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 1999, s. 1026-1028.

20. Antropologické aspekty křesťanské spirituality

- Biblická antropologie a křesťanská spiritualita
- Filosofická antropologie (tělo-duše-Duch) a spiritualita
- Působení milosti a hříchu v duchovním životě

Povinná literatura

BERNASCONI, Oliviero: „Hříšník – hřích“. In: FIORES, Stefano - GOFFI, Tullio (ed.): *Slovník spirituality*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 1999, s. 308–324.

GENNARI, Gianni: „Děti Boží“. In: FIORES, Stefano - GOFFI, Tullio (ed.): *Slovník spirituality*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 1999, s. 1187-1196.

GOFFI, Tullio: „Člověk duchovní“. In: FIORES, Stefano - GOFFI, Tullio (ed.): *Slovník spirituality*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 1999, s. 131-143.

SPINSANTI, Sandro: „Tělo“. In: FIORES, Stefano - GOFFI, Tullio (ed.): *Slovník spirituality*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 1999, s. 1187-1196.

ŠPIDLÍK, Tomáš: *Prameny světla: příručka křesťanské dokonalosti*. 5. vydání. Olomouc: Refugium 2012, s. 30-39.

ŠPIDLÍK, Tomáš: *Spiritualita křesťanského Východu: systematická příručka*. Olomouc: Refugium 2002, s. 117-162.

21. Křesťanský ideál svatosti a teologální život

- Biblická východiska všeobecného povolání ke svatosti
- Svatost ontologická a svatost mravní
- Ekzeziální a eschatologický rozměr svatosti
- Láska jako aktivní princip duchovního života

Povinná literatura

KOHUT, Pavel Vojtěch: Všeobecné povolání ke svatosti: různorodé projevy jediné svatosti církve v životě dnešních křesťanů. In: *Communio* 7 (2003), č. 4, s. 267-283.

MOLINARI, Paolo: „Svatý“. In: FIORES, Stefano - GOFFI, Tullio (ed.): *Slovník spirituality*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 1999, s. 456-468.

SBAFFI, M.: „Láska“. In: FIORES, Stefano - GOFFI, Tullio (ed.): *Slovník spirituality*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 1999, s. 949-961.

22. Křesťanská duchovní zkušenost a její rozlišování

- Struktura a dynamika křesťanské duchovní zkušenosti
- Vlastnosti křesťanské duchovní zkušenosti
- Kritéria rozlišování křesťanské zkušenosti

Povinná literatura

DUMEIGE, Gervais: „Dějiny spirituality“. In: FIORES, Stefano - GOFFI, Tullio (ed.): *Slovník spirituality*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 1999, s. 163-165.

KOHUT, Pavel Vojtěch: „Zkušenost křesťanská“. In: FIORES, Stefano - GOFFI, Tullio (ed.): *Slovník spirituality*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 1999, s. 1223-1229.

MAGGIONI, Bruno: „Zkušenost duchovní v Písmu“. In: FIORES, Stefano - GOFFI, Tullio (ed.): *Slovník spirituality*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 1999, s. 1217-1221.

23. Společenství spiritualit v církvi

- Sémantika pojmu spiritualita a jeho definice
- Spiritualita křesťanských životních stavů
- Školy spiritualit v katolické církvi

Povinná literatura

BARUFFO, Antonio: „Dějiny spirituality“. In: FIORES, Stefano - GOFFI, Tullio (ed.): *Slovník spirituality*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 1999, s. 443-455.

DE CANDIDO, A.: „Zasvěcený život“. In: FIORES, Stefano - GOFFI, Tullio (ed.): *Slovník spirituality*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 1999, s. 1148-1159.

DIANICH, Severino: „Služba pastýřská“. In: FIORES, Stefano - GOFFI, Tullio (ed.): *Slovník spirituality*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 1999, s. 864-876.

KOHUT, Pavel Vojtěch: „Spiritualita“. In: FIORES, Stefano - GOFFI, Tullio (ed.): *Slovník spirituality*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 1999, s. 907-912.

SHELDRAKE, Philip: *Spiritualita a historie: úvod do studia dějin a interpretace křesťanského duchovního života*. Brno: CDK 2003, s. 34-46, 182-204.

VENTURA, Václav: *Spiritualita křesťanského mnišství 1: od prvopočátků po svatého Jana Zlatoústého*. Praha: Břevnovské arcidiecézní úřad 2006, s. 63-68.

24. Boží slovo v duchovním životě

- Slovo inspirované a inspirující
- Liturgie a Boží slovo v duchovním životě
- Praxe lectio divina

Povinná literatura

- ALTRICHTER, Michal et al.: *Studijní texty ze spirituální teologie V.: Duchovní život a liturgie*. Olomouc: Refugium 2011.
- CALATI, Bruno: „Slovo Boží“. In: FIORES, Stefano - GOFFI, Tullio (ed.): *Slovník spirituality*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 1999, s. 851-863.
- GUIDO II.: *Scala paradisi: stupně k ráji*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 1994.
- HAYDEN, Christopher: *Modlit se s Písmem: úvod do praxe lectio divina*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2004, s. 12-71.
- MASINI, Mario: *Úvod do lectio divina: teologie, metoda, spiritualita, praxe*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 1993.

25. Podstata a zásady křesťanské askeze

- Křesťanské pojetí askeze: etymologie, pavlovská východiska
- Trojí pojetí askeze
- Vášeň jako „nemoci duše“ a patristický ideál apatheia
- Pozitivní praxe: ctnosti

Povinná literatura

- BERNARD, Charles; GOFFI, Tullio: „Askeze“. In: FIORES, Stefano - GOFFI, Tullio (ed.): *Slovník spirituality*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 1999, s. 40-53.
- BIANCHI, Enzo: *Klíčové pojmy křesťanské spirituality*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2009, s. 17-21.
- ŠPIDLÍK, Tomáš: *Prameny světla: příručka křesťanské dokonalosti*. 5. vydání. Olomouc: Refugium 2012, s. 166-175, 303-314.
- ŠPIDLÍK, Tomáš: *Spiritualita křesťanského Východu: systematická příručka*. Olomouc: Refugium 2002, s. 303-354.
- VENTURA, Václav: *Spiritualita křesťanského mnišství 1: od prvopočátků po svatého Jana Zlatoústého*. Praha: Břevnovské arcidiecézní ústředí 2006, s. 158-170.

26. Podstata křesťanské mystiky

- Etymologie, historie a podstata křesťanské mystiky
- Významné osobnosti mystiky středověku a zlatého věku 16. a 17. století
- Typologie křesťanské mystiky

Povinná literatura

- KOHUT, Pavel Vojtěch: Úvod do křesťanské mystiky. In: BORRIELLO, Luigi et al. (ed.): *Slovník křesťanských mystiků*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2012, s. 9-51.
- MOIOLI, Giovanni: „Mystika křesťanská“. In: FIORES, Stefano - GOFFI, Tullio (ed.): *Slovník spirituality*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 1999, s. 542-554.
- SUDBRACK, Josef: *Mystika*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 1994, s. 22-26, 36-60.
- UNDERHILL, Evelyn: *Mystika: podstata a cesta duchovního vědomí*. Praha: Dybbuk 2004, s. 128-158.

27. Duchovní rozvoj jednotlivce a společenství

- Paradigma rozvoje křesťanské modlitby
- Patologie duchovního života
- Principy duchovního doprovázení

Povinná literatura

- AUGUSTIN, Józef: *Praxe duchovního vedení*. Olomouc: Velehrad 1997, s. 15-46.
- BARRY, William A.; CONNOLLY, William J.: *Praxe duchovního doprovázení*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2009, s. 15-135, 153-173.
- BARUFFO, Stefano: „Rozlišování“. In: FIORES, Stefano - GOFFI, Tullio (ed.): *Slovník spirituality*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 1999, s. 812-819.

FIORES, Stefano: „Cesta duchovní“. In: FIORES, Stefano - GOFFI, Tullo (ed.): *Slovník spirituality*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 1999, s. 92-108.
GRÜN, Anselm: *Doprovázení na duchovní cestě*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2014, s. 49-66.
MERTON, Thomas: *Duchovní vedení a rozjímání*. Kostelní vydří: Karmelitánské nakladatelství 1997, s. 7-36.
SCHAUPP, Klemens: *Doprovázení na duchovní cestě*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 1994.

LITERATURA K OKRUHŮM 19-27:

Povinná literatura:

Literatura uvedená u jednotlivých okruhů.

Základní literatura:

FIORES, Stefano - GOFFI, Tullo (ed.): *Slovník spirituality*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 1999.
KOHUT, Pavel Vojtěch: *Co je spirituální teologie?* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2007.

Doporučená literatura:

ALTRICHTER, Michal: *Spirituální teologie*. Olomouc: Refugium 2017.
AUMANN, Jordan: *Křesťanská spiritualita v katolické tradici*. Praha: Karolinum 2000.
BARRY, William A. - CONNOLLY, William J.: *Praxe duchovního doprovázení*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2009.
SHELDRAKE, Philip: *Spiritualita a historie: úvod do studia dějin a interpretace křesťanského duchovního života*. Brno: CDK 2003.
ŠPIDLÍK, Tomáš: *Spiritualita křesťanského Východu: systematická příručka*. Olomouc: Refugium 2002.
WEISMAYER, Josef: *Život v plnosti: dějiny a teologie duchovního života*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 1994.

C. Biblické vědy

C.1 Starý zákon

1. Úvod do Pentateuchu

- a) Dvojí druh textů a jejich charakteristika, nesourodosti v obou druhích textů
- b) Dokumentární hypotéza Julia Wellhausena: předchůdci, prameny
- c) Výklad Pentateuchu po Juliu Wellhausenovi
- d) Stručná základní exegeze Gn 1,1-2,4a

2. Dějiny počátků v Gn 1-11

- a) Základní charakteristiky příběhů o stvoření: Gn 1-2
- b) Dynamika zla a hříchu v Gn 3-11
- c) Stručná exegeze a teologické důrazy v Gn 2,4b-25
- d) Stručná exegeze v Gn 3

3. Dějiny patriarchů

- a) Charakteristika Abrahámovského cyklu a osoby Abrama/Abraháma
- b) Charakteristika Jákobova cyklu a patriarchy Jákoba
- c) Příběh o Josefovi
- d) Stručná exegeze Gn 22 s odkazem na text Gn 12,1-4a

4. Mojžíš a exodus

- a) Charakteristika proměny situace v Egyptě a osoba Mojžíše
- b) Mojžíšova jednání s faraonem
- c) Charakteristika knihy Exodus jako celku
- d) Stručná exegeze Ex 14

5. Legislativa a další knihy Pentateuchu

- a) Velké kodexy v Pentateuchu
- b) Charakteristika knih Leviticus a Numeri
- c) Charakteristika knihy Deuteronomium
- d) Stručná exegeze Ex 20

6. Deuteronomistická historiografie I. – po nástup monarchie

- a) Charakteristika a styl knihy Jozue
- b) Charakteristika a styl knihy Soudců
- c) Charakteristika knih Samuelových
- d) Stručná exegeze 1Sam 16-17

7. Deuteronomistická historiografie II. – monarchie a jejich pád

- a) David a Šalomoun – období jednotného království
- b) Rozdělené království – charakteristika obou částí království a jejich rozdíly i jejich konec
- c) Role proroků v knihách Samuelových a Královských
- d) Monarchie v dějinách vyvoleného národa – srovnání s předchozí a následující fází dějin, kniha Rút

8. „Perské“ období dějin vyvoleného národa

- a) Chronista – knihy Kronik
- b) Chronista – Ezdráš a Nehemiáš
- c) Kniha Ester – protokanonická i deuterokanonická část

- d) Charakteristika osoby Kýra Velikého a následujícího období

9. „Řecké“ období dějin

- a) Didakticko-parenetické příběhy Tobiáš a Júdit
- b) Knihy Makabejské – jejich poměr a obsah
- c) Helenizace jako problém i jako šance na základě knih Makabejských
- d) Celkový pohled na dějiny v období po babylonském zajetí

10. Moudrost v Písmu svatém I.

- a) Výskyt mudrosloví v Písmu a v antickém Předním Východě, charakteristika žánru
- b) Charakteristika knihy Přísloví
- c) Moudrost v krizi – knihy Jób a Kazatel
- d) Stručná exegeze Př 2

11. Moudrost v Písmu svatém II.

- a) Kniha Moudrosti – charakteristika a obsah
- b) Kniha Sirachovcova – charakteristika, témata, doba vzniku
- c) Kniha Sirachovcova – reлектury stvoření a dějin Izraele, chvála otců
- d) Stručná exegeze Sir 33,1-6

12. Básnické knihy v Písmu

- a) Přehled poezie v Písmu svatém, charakteristika knihy Pláč
- b) Píseň písní a její interpretace
- c) Charakteristika knihy Žalmů – význam knihy, druhy žalmů, rozdělení dělení knihy
- d) Stručná exegeze Ž 23

13. Píšíci proroci I.

- a) Proroctví v Izraeli i v okolí; věštba; vztah prorocké a mudroslovné literatury
- b) Izaiáš – rozdělení knihy, charakteristika stylu
- c) Izaiáš – velká témata knihy napříč částmi
- d) Stručná exegeze Iz 7

14. Píšíci proroci II.

- a) Charakteristiky knihy Jeremiáš
- b) Charakteristiky knihy Ezechiel
- c) Stručný celkový pohled na Ez 33-37
- d) Stručná exegeze Jer 20,7-18

15. Píšíci proroci III. – dodekaprofeťon

- a) Charakteristika sbírky dvanácti malých proroků jako celku i jako jednotlivých knih
- b) Prorok Ámos a jeho společenská i politická role
- c) Stručná základní charakteristika Am 1-2
- d) Stručná základní charakteristika Am 7-8

16. Apokalyptika ve SZ

- a) Apokalyptický fenomén v knihách SZ, jeho charakteristika
- b) Kniha Daniel – kompozice, akcenty
- c) Deuterokanonické proroctví – charakteristika příslušných částí Daniela a Báruk
- d) Stručná základní exegeze Dan 7

Povinná literatura

Dei Verbum, věroučná konstituce o Božím zjevení z r. 1965.

HŘEBÍK, Josef: *Studijní materiály*, tj. <http://ktf.cuni.cz/~hrebik/>

VĚTROVEC, Pavel: *První studium Starého zákona*. Praha: Karolinum, 2020.

K exegezi vybraných textů příslušné pasáže z *Výkladů ke Starému zákonu I* (Praha 1991), II-V (Kostelní Vydří 1996-98).

Doporučená literatura

RENTORFF, Rolf: *Hebrejská bible a dějiny*, Praha: Vyšehrad, 1996.

CHIOLERIO, Marco: *Blaze tomu, kdo slyší tato slova*, Praha: Paulínky, 1997.

DILLARD, Raymond B. - LONGMAN, Tremper: *Úvod do Starého zákona*, Praha: Návrat domů, 2003.

C.2 Nový zákon

1. Historické pozadí Ježíšova působení – text: Mk 12,13-17
2. Vznik NZ a kanonizační proces – text (na výběr): Lk 1,1-4
3. Vznik evangelií – teorie, teorie dvou pramenů – příklady samostatné látky u Mt a Lk
4. Markovo evangelium – text (na výběr): Mk 8,27-33 / 16,1-8
5. Matoušovo evangelium – text (na výběr): Mt 4,1-11 / 5,1-12 /
6. Lukášovo evangelium – text (na výběr): Lk 15,11-32 / 24,13-35
7. Skutky apoštolů – text (na výběr): Sk 6,1-7 / 11,19-30
8. Janovo evangelium a listy – text (na výběr): Jan 13,1-20 / 20,11-18
9. Životní příběh apoštola Pavla (chronologie) – text: Gal 1,13-2,14
10. List Římanům – text (na výběr): Řím 5,1-21 / 12,6-15 / 13,1-7
11. List Galat'ánům – text (na výběr): Gal 3,26-4,7 / 5,13-24
12. Korintská korespondence – texty (na výběr) : 1 Kor, 7,1-16 / 1 Kor 13; 2 Kor 8 / 11,21-33
13. Ostatní autentické a sporné listy Pavlovy (1 Sol, Flp, Flm; 2 Sol, pastorální epištoly: na výběr) – texty: 1 Sol 4,13-18; Flp 4,4-9; Flm; 2 Sol 2,1-12; 1 Tim 5,3-16; 2 Tim 2,22-26; Tit 2,2-10
14. Listy Efezanům a Kolosanům – texty: domácí řády – Kol 3,18-4,1; Ef 5,21-33
15. List Židům – text: 10,26-39
16. Katolické listy (1 Petr, 2 Petr, Jak, Jud: na výběr) – texty: 1 Petr 2,11-17; 2 Petr 3,8-13; Jak 2,14-26
17. Zjevení Janovo – text (na výběr): Zj 2,12-17; 12,1-6 (7-18); 20,11-15

Povinná literatura

BROŽ, Jaroslav: <http://ktf.cuni.cz/~brozj/>

POKORNÝ, Petr - HECKEL, Ulrich: *Úvod do Nového zákona*, Praha: Vyšehrad, 2013

RYŠKOVÁ, Mireia: *Doba Ježíše Nazaretského*, Praha: Karolinum 2008, 2010

RYŠKOVÁ, Mireia: *Pavel z Tarsu a jeho svět*, Praha: Karolinum, 2014

TICHÝ, Ladislav: *Úvod do Nového zákona*, 2. přepracované vydání, Svitavy: Trinitas, 2003.

Doporučená literatura

Komentáře: edice Sacra pagina (Mt, Mk, Lk, Jan, Zj); Český ekumenický komentář (Mt, Ef, 1, 2 Tes, Žd, Zj); Malý stuttgartský komentář (všechny knihy)
Cizojazyčné komentáře k jednotlivým knihám

V Praze dne 30. března 2021

PhDr. Petra Oulíková, Ph.D.
proděkanka pro studium KTF UK